

Stručni rad

ULOGA MOTIVACIJE U UČENJU NJEMAČKOG JEZIKA

Andreja Ošlaj
OŠ Sveti Jurij

Sažetak

U članku je predstavljeno što je motivacija i koja je njezina uloga u učenju. U nastavku su predstavljena konkretna sredstva i aktivnosti koje koristimo tijekom podučavanja njemačkog jezika za motiviranje učenika i usvajanje novih znanja.

Ključne riječi: motivacija, učenje, podučavanje, njemački jezik

1. Uvod

Poznavanje stranih jezika sve je cjenjenije i poželjnije i sve više se pomiče u niže razrede osnovnih škola. Ponegdje se učenje stranih jezika nudi već u vrtiću. Unatoč prirodnoj želji svakog djeteta za učenjem, određeni učenici imaju poteškoće s usvajanjem novog znanja. Kako bi učenici usvojili znanje stranog jezika potrebni su različiti čimbenici. Jedan od najvažnijih je motivacija za učenje. Učitelji se svakodnevno susreću s izazovom kako tijekom nastave motivirati učenike na učenje stranog jezika. Kao učiteljica njemačkog jezika podučavam njemački jezik u razredima i individualno tijekom nastave kao dodatna stručna pomoć. Kod svih oblika podučavanja od iznimnog je značaja kako motivirati učenika. U stručnom radu najprije je potrebno objasniti pojam motivacije, a zatim na primjerima pokazati kako u praksi motivirati učenike za učenje njemačkog jezika.

2. Motivacija za učenje njemačkog jezika

Jurišević smatra da je motivacija među najvažnijim varijablama koje utječu na učenje jer određuje hoće li učenik uopće učiti strani jezik, kako će se to učenje odvijati i, ne manje važno, kakvo će biti znanje stranog jezika koje će učenik usvojiti. Istraživanja o utjecaju motivacije na učenje stranog jezika potvrđuju da je motivacija za učenje vrlo povezana s rezultatima učenja stranog jezika. Kaže da motivacija učenika za učenje stranog jezika ovisi:

- koliko često i koliko drugo će se učenik posvetiti učenju stranog jezika,
- kako će učiti (površinski, s razumijevanjem te uporabom metakognitivnih strategija učenja) i
- kako će doživjeti učenje i sebe kao učenika stranog jezika (prevladavajući osjećaji tijekom učenja). [2]

Autorica navodi kanadskog psihologa Gardnera kao pionira na području istraživanja čimbenika koji utječu na podučavanje stranog jezika u strukturiranom školskom okruženju. Oblikovao je socijalno-pedagoški model učenja stranog jezika, pri čemu je utvrdio četiri ključna čimbenika:

- utjecaji iz vanjskog okruženja (šire socijalno-kulturno i obiteljsko okruženje, motivacijski poticaji),
- individualne razlike među učenicima (stavovi prema situaciji učenja, integrativnost, motiviranost, sposobnosti),
- kontekst u kojemu se izvodi učenje stranog jezika (formalno, neformalno) i
- rezultati učenja stranog jezika (jezični, nejezični).

Navodi da se u različitim studijama često nalaze dvije motivacijske orijentacije:

- unutarnja koja je utemeljena na unutarnjim atributima učenika (uživanje u učenju, nove spoznaje, rješenja ili problemi, kompetencije za učenje) i
- vanjska gdje prevladavaju atributi koji učenika motiviraju izvana, iz okruženja (ciljevi postignuća i nagrada, regulacija emocionalnog pritiska).

Boekaerts je predstavila osam „ključnih načela motivacije“ na kojima se temelje motivacijska uvjerenja (načela 1 do 5), strategije upravljanja motivacijom (načela 6 i 7) i okruženje za učenje (načelo 8) te njihove implikacije na podučavanje. [1]

Ključna načela koje predstavlja Boekaerts:

- 1) Motivacija se poboljšava kada učenici osjećaju da mogu učiniti ono što se od njih očekuje.
- 2) Učenici su motiviraniji za učenje kada uoče dosljednu usklađenost između određenih radnji i postignuća.

- 3) Učenici su motiviraniji za učenje kada cijene predmet i jasna im je svrha učenja.
- 4) Učenici su motiviraniji za učenje kada dožive pozitivne emocije vezane uz didaktičke aktivnosti
- 5) Negativni osjećaju odvrćaju učenike od učenja.
- 6) Učenici oslobađaju svoje kognitivne potencijale za učenje kada imaju mogućnost utjecati na intenzitet, trajanje i izražavanje svojih osjećaja.
- 7) Učenici su ustrajni u učenju kada mogu samo uravnotežiti svoje potencijale i znaju se učinkovito nositi s ograničenjima.
- 8) Učenici su motiviraniji za učenje i uporabu strategija za uravnoteženje motivacije kada osjećaju da je okruženje naklonjeno njihovom učenju.

3. Praktični primjeri u nastavi njemačkog jezika

Učitelji se tijekom nastavke stranog jezika u osnovnoj školi susreću s različitim oblicima podučavanja, na primjer klasično podučavanje čitavog razreda, zajednički rad ili individualni oblik. Kod svih je potreban pravi izbor načina za motivaciju učenika na učenje. Učitelj treba poticati i njegovati motivaciju za učenje jezika tijekom čitavog školskog sata. Dostupno je mnogo različitih sredstava i aktivnosti kojima motiviramo učenike na učinkovitije učenje.

3.1. Sredstva podučavanja

Pored osnovnog gradiva za učenje (udžbenici, radne bilježnice) koji su dostupni za podučavanje njemačkog jezika, koristimo i razna dodatna sredstva. Neka od sredstava koja koristimo na satu njemačkog jezika su:

- Informacijsko-komunikacijska tehnologija

U našoj školi stavljamo veliki naglasak na uporabu informacijsko-komunikacijske tehnologije. Za potrebe podučavanja imamo dostupna stolna računala u informatičkoj učionici, prijenosna računala i tablete koje učenici koriste tijekom nastave. Tijekom podučavanja njemačkog jezika često koristimo prijenosna računala i tablete za utvrđivanje znanja i vježbe. Učenike sustavno podučavamo uporabi računala i informatičke učionice. Učenici unose svoja korisnička imena i lozinku, što im omogućuje pristup uputama učitelja. U informatičkim učionicama učenici dobivaju više zadataka koje rješavaju u školi ili kod kuće.

- Lutke

Lutke su omiljeno sredstvo komunikacije s učenicima, prvenstveno u vrtiću i nižim razredima osnovne škole. Lutku možemo koristiti kao uvodnu motivaciju tijekom razgovora s djecom ili kao crvenu nit tijekom čitave školske godine. Učenici se vesele lutkama i rado s njima razgovaraju.

- Slikovne kartice i slike

Slikovne kartice su svestrano sredstvo za učenje. Koristimo ih za usvajanje novog rječnika, učvršćivanje usvojenih riječi i provjeru razumijevanja. Od učenika tražimo da pomoću slikovnih kartica napišu priču ili usmeno opišu sliku.

- Predmeti

Uporaba različitih predmeta učenicima je uvijek zanimljiva. Predmete donose učitelji ovisno o temi koju podučavaju ili zamolimo učenike da donesu svoje predmete: fotografije članova obitelji, svoju prvu fotografiju, omiljenu igračku i slično. Učenici zatim opišu doneseni predmet i na njemačkom jeziku predstavljaju ostalim učenicima. Nakon toga slijedi rad u grupama ili parovima gdje učenici razgovaraju s ostalim učenicima i napišu priču, dijalog, usporedbu i slično.

3.2. Aktivnosti na nastavi

Na nastavi njemačkog jezika dobrodošle su različite aktivnosti učenika, kada učenici mogu biti aktivni i pritom učiti:

- Pjevanje i pokrete

Mlađi učenici vrlo rado pjevaju. Tako usvajaju mnogo novih riječi. Učenici uče brojalice, pjesmice i kratke priče. Ako je pjesma, odnosno tekst povezan s određenim pokretima, učenici vrlo brzo nauče nove riječi (npr. pjesma „Guten Tag, sagen alle Kinder“).

- Igranje uloga

Tijekom učenja stranog jezika jedan od najvažnijih ciljeva je usmeno sporazumijevanje. Igranjem uloga učenici se opuste i užive u aktivnosti čime zaborave na učenje. Takva motivacija omogućuje spontano učenje, a istovremeno je zabavna aktivnost.

- Diktat s crtanjem

Diktat s crtanjem ili bojanjem često se koristi u nižim razredima. Prema uputama učitelja učenici nacrtaju osobu, životinju ili predmet (npr. nacrtaj veliku okruglu loptu i oboji je žutom bojom).

- Didaktičke igre

Didaktičke igre možemo koristiti kao uvodnu motivaciju tijekom predstavljanja nove materije ili utvrđivanja znanja. Učenje kroz igru lakše je i zabavnije, a didaktičke igre koristimo i kod mlađih i kod starijih učenika.

4. Zaključak

Motivacija je složeni pojam s različitim mogućnostima pristupa. Učiteljev zadatak je da učenicima tijekom nastave potakne zanimanje i time njeguje motivaciju za učenje tijekom čitavog sata.

Na njemačkom jeziku dostupno je mnogo različitih sredstava i aktivnosti koje obogaćuju nastavu i motiviraju učenike. Važnu ulogu kod motivacije učenika imaju učitelji, a dio odgovornosti imaju i sami učenici. Zadaća učitelja je predstaviti zadatke na prikladan i originalan način kako bi učenik bio motiviran za usvajanje novih znanja - učenje njemačkog jezika.

5. Literatura

[1] Boekaerts, M. (2013). Motivacija in čustva imajo ključno vlogo pri učenju. O *naravi učenja: uporaba raziskav za navdih prakse*. 81-101. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

[2] Juriševič, M. (2009). Zaznavanje pouka tujega jezika v prvem triletju osnovne šole in motiviranost učencev za učenje. *Učenje in poučevanje dodatnih jezikov v otroštvu*. 97-114. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.